

Kakšni proletarci neki!

Zdi se nam, da posveča javnost v Italiji premalo pozornosti dejstvu, da se rekrutirajo voditelji in pripadniki terorističnih tolpe, ki se proglašajo za proletarske in revolucionarne ter si dajejo imena kot »Oboroženi proletarci«, »Rdeče brigade«, »Oborožena proletarska jedra«, »Borci za komunizem« in podobno, skoro samo iz bogatih, plemiških in dobro stoječih meščanskih, kvečjemu še malomeščanskih družin. Kot nekdanji poglavarji v starem in zgodnjem srednjem veku pa dopolnjuje vsak teh »vodij« vrste svojega osebnega »spremljiva«, svoje morilske in požigavske tolpe, z najeto kriminalno sodrigo, ki je pripravljena napraviti vsakršno hudodelstvo za denar in ji godi, da lahko počenja to z dozdevnim »političnim« ali »ideološkim« izgovorom.

V terorističnih skupinah ni po dosedanjih rezultatih preiskav takorekoč nobenega pravega proletarca, ki bi se lahko izgovarjal, da se je odločil za teror iz obupa, ker ni videl pred seboj druge poti, ali da bi se maščeval družbi za krivice, ki mu jih je storila. Tolpe sestavljajo sinčki in hčerkice družin, v katerih denar ni bil problem. Človek lahko že vnaprej stavi, da se bo izkazalo pri vsakem novem identificiranem teroristu za sinčka iz take družine, v kateri mu ni ničesar manjkalo in je bil vseh užitkov sit, preden je postal polnoleten (in to se zdaj zgodi, kot vemo, že z 18. letom). Denarja jim ni nikoli manjkalo in jim ga ne manjka niti danes, čeprav seveda ta denar ni plod njihovega dela ali gospodarske podjetnosti, ampak sad ugrabitev in ropov. V žepu terorista Caponeja, ki so ga po nerodnosti ubili sami pajdaši, ko so umorili frosionskega državnega pravdnika in njegova spremljevalca, so našli policisti nad pol milijona lir. Malokdo kroži s toliko vsoto v žepu. Na njegovem stanovanju pa so odkrili beležnico, iz katere je razvidno, da je razpolagal z velikimi vsotami. V brlogu teroristke Mare Cagol, ki so ga odkrili karabinjerji komaj v torek in ki ga je najela le tri dni pred svojo smrtjo v spopadu s policijo 5. junija 1975, so našli tri milijone lir. Toliče vsote so nosili v žepu ljudje, ki sploh niso delali in torej niso mogli ničesar zaslužiti s svojim delom.

Skoro v vsakem odkritem brlogu naletijo preiskovalci na velike vsote denarja. Ta denar izvira seveda največkrat iz plena bančnih ropov ali iz odkupnine za ugrabljenega ljudi, toda lahko izvira tudi iz »žepnine«, ki jo dajejo bogate družine svojim sinčkom in hčerkam, tudi ko se igrajo proletarce in teroriste. Poleg tega, da so jim pripravljene zagotoviti alibi,

dalje na 2 strani ■

PROTI LOTIZACIJI OBLASTI V ITALIJI

Ministrski predsednik Andreotti je najavil, da bo predložil proti koncu leta parlamentu novi zakon o vladi, ki bo določal pristojnosti ministrskega predsednika in bo vseboval spremembe glede strukture vlade in števila ministrov. Bajе bo vlada s tem zakonom popolnoma reorganizirana. Ta novica, ki jo je prinesla prva »La Repubblica«, ni vzbudila pozornosti v javnosti, vendar pa bi mogla pomeniti ta reorganizacija vlade po mnenju nekaterih političnih komentatorjev začetek tiste reforme državne organizacije, ki je potrebna Italiji, zlasti zaradi tega, ker bi vrnila ministrskemu predsedniku oblast, ki mu pristojna kot nosivcu odgovornosti za vso izvršilno oblast v državi. Brez te obnovitve vladnih pristojnosti ni rešitve, naglašajo nadalje komentatorji, kot npr. v »Stampi«. Brez tega bi šli v Italiji vedno hitreje naproti propadanju in proti vedno večji lotizaciji, t.j. drobljenju oblasti na dele, in to

niti ne med stranke, ampak med podstranke, med struje v njih.

Ni dvoma, da je to Andreottijevo namero spodbudila najnovejša izkušnja v vladi, ko se minister za industrijo Donat Cattin upira zapustiti svoj ministrski stol in prevzeti podtajniško mesto v krščanskodemokratski stranki, na katero so ga izvolili, če ne bo imenovan za novega ministra za industrijo kak pristaš njegove struje. Zaenkrat je Andreotti, kot kaže, proti temu brez moči. Vsekakor pa je to samo del splošne krize oblasti v Italiji, ki bi jo tudi lahko imenovali pomanjkanje državne avtoritete. Mnogi v Italiji so namreč zmotno prepričani, da je demokracija isto kot šibkost vlade in države ter zmagovalje anarhije, ko so pošteni in trezni ljudje, ki so pripravljene delati, izročeni takorekoč na milost in nemilost diktiranju kričačev, demagogov in nasilnežev.

Beneški Slovenci odklanjajo diskriminacijo

Predstavniki slovenskih kulturnih in prosvetnih društev ter organizacij iz Beneške Slovenije in Kanalske doline so v četrtek, 9. t.m., privedli v Vidmu tiskovno konferenco, na kateri so obrazložili svoja stališča do najnovejšega dogajanja v Benečiji ter Kanalski dolini, pri čemer je treba zlasti omeniti odgovore, ki so jih posamezne občinske uprave v Benečiji dostavile predsedstvu vlade glede pravic tamkajšnjih Slovencev.

Predstavniki slovenskih društev in organizacij so predvsem poudarili veljavnost izjave, ki so jo bili podpisali pred nekaj meseci in ki predstavlja vsekakor »magno charto« naših bratov v Benečiji in Kanalski dolini. Ne glede na odgovore, ki so jih poslali v Rim posamezni župani, slovenski predstavniki naglašajo, da mora država v skladu s členom 6 republiške ustave zajamčiti tudi Slovincem

v videmski pokrajini narodni obstoj in nemošten razvoj. Na tiskovni konferenci so tudi opozorili na grobo nedoslednost videmskega vdstva Krščanske demokracije, ki je v posebni, tajni okrožnici, dala županom v Benečiji navodila, kako naj odgovorijo na vprašanja, ki jih je vsebovala posebna anketna pola glede slovenske manjšinske problematike. Slovenski predstavniki pa so zlasti odločno zavrnilo poskus ter težnjo, da bi se nekako »uzakonila« diskriminacija znotraj slovenske manjšine v Italiji, tako da bi Slovenci na Tržaškem in Goriškem uživali večje pravice kot njihovi bratje v Benečiji ter Kanalski dolini.

Slovenski predstavniki so napovedali, da bodo zaprosili za sprejem pri predsedniku vlade, predsednikoma senatne in poslanske zbornice ter pri voditeljih strank ustavnega loka, katerim bodo obrazložili svoja stališča in tudi svoje zahteve.

»Quod licet jovi, non licet bovi«

Kot znano, se nahaja takoimenovani »ayattollah« (beseda pomeni menda »verski voditelj« ali šiitskega »primasa« Khomeiny na varnem v Franciji, odkoder spodbuja svoje verske in politične pristaše na upor proti perzijskemu šahu in njegovi politiki industrijskega razvoja in potrošništva, s čimer po njegovem kviri stare navade Perzijcev in jih pohujšuje. Zlasti z višjimi zaslučki. Zato je bes fanatičnih Khomeinyjevih pristašev naperjen posebno proti bankam in avtom kot simbolom potrošništva. Samo v enem dnevu so v ne-

kem manjšem mestu ob Kaspijskem morju napadli in opustošili sedem bank.

Francoska in italijanska televizija takorekoč dnevno oddajata Khomeinyjeve hujskaške izjave in njegov bradati s turbanom pokriti in v dolge halje zaviti lik pozna preko televizije takorekoč že vsak evropski otrok.

Mnogi pa se vendarle čudijo, kako to, da lahko tuj državljani in celo begunec v Franciji s pomočjo vseh javnih sredstev množičnega obveščanja, od tiskovnih agencij in tiska do te-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 19. novembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Nediški zvon; 10.15 Vedri zvoki; 10.30 Danes obiščemo Osojane; 11.00 Poročila; 11.05 Mladinski oder: »Tom, mali detektiv«, napisal Mark Twain, prevedel Pavel Holeček; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.20 Poslušajmo spet; 14.00 Poročila; 15.00 Nedeljsko popoldne: Napotki za filateliste ter šport in glasba; 19.00 Poročila.

□ PONEDELJEK, 20. novembra; 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Lahka glasba; 9.30 Psihologija predšolskega otroka (Alenka Rebula); 9.45 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Odlomki iz Svevove proze (Josip Tavčar); 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Kdo je na vrsti? (Atilij Kralj); 12.20 Vesela glasba; 13.00 Poročila; 13.15 Naša pesem 1978; 14.00 Novice; 14.10 Kulturna beležnica; 14.20 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin); 15.30 Poročila; 16.30 Glasbena panorama; 17.00 Poročila; 17.05 Koncert altistke Marte Valetič in pianistke Anne Luci Sanvitale; 18.00 Poročila; 18.05 Čas in družba; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ TOREK, 21. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Popevkarji; 9.30 Poznate Evropo? (Ivana Suhadolc); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 V. J. Križanovska: »Moč preteklosti«; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Literarni utrinki; 14.20 Stara navada, železna srajca (Rosana Purger); 15.00 Mladi izvajaleci; 15.30 Poročila; 15.35 Poglejmo v izložbo plošč (Ingrid Kalan); 16.30 Čudoviti otroški svet; 17.00 Poročila; 17.05 Koncert; 18.00 Poročila 18.05 Slovenska književnost; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ SREDA, 22. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Včeraj in danes; 9.30 Kaj nam pomenijo danes? (Boris Pahor); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Ljudje in dogodki; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Odlomki iz operet; 13.00 Poročila; 13.15 Naši zbori; 14.00 Novice; 14.10 Mladi pisci; 14.20 Ključite Trst 31065; 15.30 Poročila; 16.30 Otroci pojo; 17.00 Poročila; 17.05 Pianistka Neva Merlak; 18.00 Poročila; 18.05 »Ker že pišeta, da prideta«, drama, napisal Helmut Peschina, prevedel Lev Detela; 19.00 Poročila.

□ ČETRTEK, 23. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Južnoameriška folklor; 9.30 Družina (Lojze Zupančič); 9.45 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 V. J. Križanovska: »Moč preteklosti«; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Revija zveze cerkvenih pevskih zborov; 14.00 Novice; 14.10 Danes; 14.30 Glasbene oblike (Tomaž Simčič); 15.30 Poročila; 15.35 Priročnik lahke glasbe (Aleš Valič); 16.30 Kje je napaka?; 17.00 Poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Poročila; 18.05 Gospodarska društva; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ PETEK, 24. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Vam ugaja jazz?; 9.30 Iz beležnice Zore Tavčar; 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Nenavadne življenjske zgodbe; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 V starih časih (Lelja Rehar); 12.30 Glasba narodov; 13.00 Poročila; 13.15 Mednarodno zborovsko tekmovanje; 14.00 Novice; 14.10 Mladi raziskovalci; 14.20 Pesmi iz polpretekle dobe; 15.00 Popularni pevci; 15.30 Poročila; 15.35 Zgodovina rock in pop glasbe (Mara Žerjal); 16.30 Otroški vrtljak; 17.00 Poročila; 17.05 Koncert v tržaškem Avditoriju; 18.00 Poročila; 18.05 Kulturni dogodki; 18.20 Operna glasba; 19.00 Poročila.

□ SOBOTA, 25. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Z vseh koncev; 9.30 Življenjske besede (Pavle Merku); 9.40 Ritmična glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.30 Kulturno pismo; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Slovenske ljudske pesmi; 14.00 Novice; 14.10 Slovenske povojne revije v Italiji; 14.30 Končno, sobota!; 15.30 Poročila; 15.35 Iz filmskega sveta; 16.30 Odprimo knjigo pravljice; 17.00 Poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Poročila; 18.05 »Potopljeni svet«, napisal Stanko Cajncar; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

»Quod licet jovi, non licet bovi«

■ nadaljevanje s 1. strani

levizije in lastnih tiskovnih konferenc, ščuva k prevratu proti zakoniti vladi v državi, ki ima dobre odnose s Francijo. O tem sta spregovorila tudi dva poslanca v francoskem parlamentu in zahtevala odgovor. Nato je bilo neuradno sporočeno javnosti, da Khomeiny v Franciji ni begunec, ampak je tam s potnim listom, za katerega ne potrebuje vizuma, če njegovo bivanje ne bo preseglo treh mesecev. Teheran doslej ni protestiral proti njegovemu bivanju v Franciji, kar si razlagajo francoske oblasti (vlada) s tem, da ima šah rajši, da se nahaja njegov glavni nasprotnik v Franciji kakor pa v kaki fanatični islamski državi, ki bi ga tudi sama politično podprla in pomagala razvneti islamske mase v Perziji in v drugih islamskih državah proti šahu in njegovi vladavini. Če pa bo šah protestiral, bo francoska vlada gledala, kaj bi se dalo napraviti, da bi postal objestni gost malo tišji.

Slišati pa je tudi mnenje, da se Francozi ne bi radi preveč zamerili Khomeinyju za primer, da bi upor v Perziji uspel in bi moral šah pospraviti kovčke. V tem primeru bo namreč Khomeiny ali kak njegov pristaš v njego-

vem imenu odpiral in zapiral pipe perzijskega petroleja. Tega pa bi Francija težko pogrešala, pa naj vlada v Perziji šah ali Khomeiny. Zato neglede na vizum ali nevizum, Khomeiny za Francoze ni niti navaden turist niti navaden begunec. »Kar je dovoljeno Jupiteru, to ni dovoljeno govedu«, pravi latinski pregovor in Khomeiny za francosko vlado očitno ni govedo, t. j. navaden politični begunec.

NOVICE

Andreotti in zunanji minister Forlani sta odptovala v sredo na obisk v štiri arabske države. Obiskala bosta Libijo, Egipt, Jordanijo in Irak. Rada bi izboljšala stike med njimi in Italijo ter jih pridobila za večje gospodarsko sodelovanje. Zlasti za to zadnje. Italija uvozi iz Libije, Iraka in Egipta 35 milijonov ton nafte na leto. To bi rada uravnovesila z izvozom v te države.

V Albaniji so bile v nedeljo volitve v ljudsko skupščino. Le en volivni upravičenec ni prišel volit. Najbrž je pozabil ali pa je imel mačka. Neveljavne so bile samo tri glasovnice. Kandidat je bil seveda povsod samo eden.

Državica, kateri je miroljubnost zagotovljena

V začetku tega meseca se je proglasil v navzočnosti britanske princezinje Margarete za neodvisno državo mali otok Dominica v otčuju Windward v Caraibskem morju. Otok meri 751 kvadratnih kilometrov in ima okrog 70 tisoč prebivalcev, od katerih jih pripada okrog 45.000 črnski rasi, okrog 20.000 je mešanec, ostali pa so belci ali kake druge rase. Pri črncih gre seveda za potomce afriških črncev, ki so jih svoj čas uvozili kot sužnje za delo na plantažah.

Glavno mesto nove državice je Roseau, ki ima okrog 12.000 prebivalcev. Uradni jezik je angleščina, prebivalstvo pa govori kreolsko-francosko narečje, podobno kot na Haitiju. Po veri so protestanti in katoličani. Najmočnejši gospodarski veji sta poljedelstvo (bana-

ne, limone, kokosovi orehi, kakao, vanilija itd.) in ribolov. Zanimivo je, da nalovijo približno desetkrat manj rib kot ribiči na slovenski obali. Izvažajo pridelke, zlasti kopro in misko. Šibka industrija predeluje samo sadje. Nekaj dohodkov jim prinaša tudi turizem. Glavni izhodišči mednarodnega prometa sta pristan v Roseauju in letališče v Melvillu Hallu.

Očitno je, da se nove državice ne bo treba nikomur bati, zato ji je najbrž tudi zagotovljeno mirno in srečno življenje.

Državice Dominice (beseda pomeni: nedelja) seveda ni zamenjavati z Dominikansko republiko, ki leži sicer tudi v Caraibskem morju, a na velikem otoku Hispaniola, katerega dobro tretjino zavzema še črnska država Haiti.

Kakšni proletarci neki!

■ nadaljevanje s 1. strani

če imajo smolo, da padejo v roke policiji. Tako je hitela npr. mati ranjenega terorista Paola Sebregondija zatrjevati, da je njen sin »spal doma«, ko je bil izvršen atentat na državnega pravdnika in njegovo spremstvo v Patrici. Dokler se ni izkazalo, da je bil zraven. Ni še znano, kaj trdi njegova grofovka mati zdaj. Gotovo pa se trudi, da bi si izmislila za sina nov, trdnejši alibi.

Iz tega, kot tudi še iz marsičesa drugega, je jasno razvidno, da ne gre pri teh »proletarci«, ki bi se lahko imeli za zatirane in odrinjene v današnji družbi. Nasprotno, večina so sinovi in hčere privilegirancev, ki so uživali vse prednosti bogatih stanov. Zato si lahko razložimo njihovo pripadnost terorističnim tolpom in njihovo zlagano »proletarstvo« le s tem, da jim nudi taka ideologija udoben izgovor za njihova perverzna, razbrzdana dejanja. Umori in ropi so jim v njihovi naveličanosti edina

»zabava«, ki jih še lahko razvname in jih zato interesira. Zahrbtni umori s strelji iz zasede in v hrbet ter občutek, da lahko vodijo policijo in vse oblasti za nos ter spravljajo široke plasti prebivalstva v strah, jim pomenijo samo prijetne živčne dražljaje in sadistično zadoščenje. Če bi šlo za idealiste, ki bi se hoteli neglede na svojo razredno pripadnost pridružiti gibanju za socialno revolucijo ali za reforme, bi se bili lahko pridružili kaki komunistični ali socialistični stranki in bi se borili za svoj ideal pravične družbe z besedo in tiskom, ne pa s streljanjem iz zasede na nič hudega sluteče ljudi, z ropi in umori. V resnici pa so ti tipi izraz novega fašizma, ki mu gre samo za sadistično uživanje nad krvjo in trpljenjem ter za oblast, oprto na nasilje.

Parole, ki jih pri tem uporabljajo, niso važne. Tudi fašizem in nacionalsocializem sta razglašala socialistična gesla in hitlerizem je mahal tudi z rdečo zastavo. Njegovi nameni pa so bili črni.

PROSTOR MLADIH

SEMINAR O POLITIKI

Člani in somišljeniki tržaške Mladinske komisije Slovenske skupnosti so v nedeljo ves dan in v torek popoldne poglobljeno razpravljali o naših in o splošnih političnih vprašanjih. Že na spomladanskem I. deželnem mladinskem kongresu SSK je bilo napovedano, da mislijo tržaški mladi člani in članice na samostojno mladinsko sekcijo SSK, ki naj bi med mladimi opozarjala na bistvena vprašanja našega skupnega obstoja na tej zemlji in na nujnost samostojnega političnega angažiranja, ki naj bi v zvezi z ostalimi mladinskimi silami skušala reševati splošna mladinska vprašanja; ki naj bi v stranki opozarjala na vprašanja mladih in bi mlade pripravljala za aktivno politično delo v javnosti.

Delo mladinske komisije je obrodilo nekaj sadov že pri junijskih volitvah; takrat so namreč tudi mladi posegli v volivni boj, številno so bili zastopani na kandidatnih listah.

Čutila pa se je potreba po večji poglobitvi in tudi na seminarju, ki je zdaj v teku, se jasno kaže potreba po rednem poglobljanju družbenih, idejnih in političnih vprašanj, brez česar ostane le konkretno delo brez pravega okvira.

V nedeljo zjutraj so prireditelji povabili tri med seboj različne osebnosti, ki niso aktivne v SSK ali v kaki drugi stranki, znano pa je, da se že leta in leta ubadajo v publicistiki in v predavanjih ter z drugimi nastopi ravno s takimi vprašanji, kot so bila najavljena za okroglo mizo: cilji manjšinske politike; vprašanje samostojnega političnega nastopanja ipd. Uvodne besede so torej podali pisatelj Boris Pahor, časnikar Franc Jeza in šolnik

li okoli zgodovinskega kompromisa, zadeve Moro, sindikatov, programske parlamentarne večine, meddržavnih odnosov in podobno.

Torkov večer je bil spet posvečen okrogli mizi, ki se je po uvodnih delih seminarja še bolj približala naši stvarnosti. V razgovoru z izvoljenimi predstavniki SSK Dragom Štoko, Bojanom Brezigarjem in Alešem Lokarjem so udeleženci obravnavali zgodovino Slovenske skupnosti, položaj v Trstu po osimskih sporazumih in po junijskih volitvah, vprašanje globalne zaščite, problematiko Beneške Slovenije in Kanalske doline, evropske volitve, položaj v izvoljenih svetih itd.

Udeležence seminarja zdaj čaka še opera-

tivno najpomembnejši del — razgovor in odločitve o bodočem delovanju Mladinske komisije, da se krepkeje spusti na svoje delovno področje, ki je obširno, a ki se mu še številni mladi umikajo ali zaradi predsodkov ali zaradi dejstva, da se ne zavedajo, kakšno vlogo ima samostojna politična organizacija pri ohranjanju in rasti naše skupnosti.

—o—

SLOVENSKI KULTURNI KLUB

Trst - Ulica Donizetti 3

vabi na predavanje

SPOLNOST:

TABU' ALI POTROŠNO BLAGO

Govoril bo **Lojze Zupančič**.

Predavanje bo v društvenih prostorih, v soboto, 18. novembra, ob 19. uri.

Izšlo je novembrsko »Ognjišče«

Z ovitka novembrske številke Ognjišča nas pozdravi simpatični in značilni obraz slovenskega mladeniča pri obiranju grozdja. V naših člankih smo že večkrat opozorili na izredno lepe fotografije, ki jih redno prinaša Ognjišče, zlasti še na ovitku. V njih je ohranjenega mnogo tistega, kar bi lahko označili za ozračje in značilnosti današnjega slovenskega življenja in za poteze današnjega slovenskega človeka, zlasti seveda mladega.

Na uvodnem mestu je kot vedno objavljeno pismo mladega človeka, ki ga muči kak problem. Tokrat je na vrsti »mlada kmečka mati Barbara«, kot se je podpisala. Označuje se za bivšo ateistko, ki je našla vero. »Zdaj vem: vera je sreča, ki je svet ne more dati«, piše. »Odkar sem začela verovati, je moja nemirna duša prežeta od veselja. ... Užitek je gledati v duhu svojo zemljo. Odkar verujem, jo imam rajši ... Nimamo razloga za pesimizem. Nimamo pravice počivati v malodušju, ki je naša duševna lenoba ... Kjer je v sreih egoizem, tam se človek začne pogrezati v lastno suženjstvo. Nihče od zunaj nas ne more osvoboditi. Osvobodí nas edino lahko Bog, katerega kal nosimo v srcu. Resnično vero ima lahko svoboden človek, kajti samo svoboden človek lahko zasluži, da je popotnik. Ne potrebuje več nobenih malikov. Trden je v svojem koraku, ker ve, da ga samo čas nese v Tvoje naročje ...«.

»Ko preberemo to pismo, niti ne moremo sprševati za vzroke, ki so te pripeljali k veri« — ji odgovarja oče urednik. »Očitno je, da je bila to milost, kot če se zbudiš iz sna, ko te tlači mora ... Kolikokrat se je zgodilo — nadaljuje — da so velike umetnine in dragocenosti našli na zaprašenih podstrešjih, kamor jih je kdo zavrzel kot staro šaro. Tako se dogaja mnogim kristjanom. Vera jim je nekaj vsakdanjega, zato pa tudi nezanimivega. Morda še okras stene in ob tem bolj cenijo pozlačeni okvir folklornih verskih prireditev, kot pa to, kar je v tem okviru. Morda pa so že vse odložili na zaprašeno podstrešje kot nekoristen balast. Priti mora ateistka, da nam pove: »Srečna sem, če lahko hrepenim po njem!« in »Vedeti, da obstajaš, je največ, kar si mogel razodeti! ... Sprševala sem se, zakaj sem te sreče mogla biti deležna ravno jaz.«

Zelo zanimiv je tudi intervju s patrom Ivanom Tomažičem, ki je zgradil in vodi na Dunaju študentska domova »Korotan« in »Koper«. Ta drugi je za študentke. V pogovoru je prikazal p. Tomažič, ki je doma iz Pregarij v Erkinih, kako je gradil oba domova in kakšno vlogo igrata danes za slovensko študirajočo mladino na Dunaju. Pripo-

veduje tudi o svoji mladosti. »Največje zadoščenje mi je — je dejal —, da nekaj naredim za Slovence. Če je to priznано ali ne, je postranskega pomena. Moj načrt ni bil samo zgraditi neko stavbo, temveč zgraditi skupnost, center za slovensko delovanje, za študente, ki bi se ne samo učili, temveč tudi zavzeli za delo za slovenski narod. Na žalost nisem našel veliko sodelovanja za dosego teh ciljev in je marsikatera od mojih želja, ciljev, ostala neizpolnjena ravno zaradi pomanjkanja razumevanja in sodelovanja, ki sem ga želel in pričakoval. Težave so vedno bile, saj je to človeška stvar.«

En članek je posvečen novemu papežu Janezu Pavlu II., drugi pa pokojnemu papežu Janezu Pavlu I. Nadaljuje se zanimivo pisan potopis Silvestra Čuka »V deželi Samarijanov«, ki ga ilustrirajo barvne fotografije. Priloga prikazuje v besedi in sliki sloviti turinski prt, v katerega je bilo, kot se zdi, zavito Jezusovo mrtvo telo. Dobro je napisana črtica »Vida in njen Vili«, o sreči, ki ni vedno taka. Naj omenimo še članke s slikami o pevki in igravki Olivii Newton - John, o Björnu Borgu in o katedrali v Turinu. Poleg tega prinaša tudi ta številka Ognjišča nekaj veroučnih in poučnih člankov, precej dopisov mladih, reportažo o srečanju z mladim invalidom, nadaljevanje povesti »Odmev preteklosti« in razne rubrike, med katerimi ne manjka »Poštne predala dobrote«, »Berite« z recenzijami novih knjig in smešnic.

Tu pa tam bi si želeli še skrbnejšo slovenščino, ženska npr., če hoče govoriti pravilno slovensko, ne bo rekla o sebi, da je ateist, ampak ateistka. Pravilno se je izrazila druga v dopisu za pubertetnico in ne za pubertetnika.

—o—

Kaže, da se je iranskemu šahu posrečilo zajeziti val demonstracij in nemirov, ki so ga sprožili konservativni verski voditelji v zvezi z marksiističnimi gibanji. Končala se je stavka v naftni industriji, ponehava pa tudi splošna stavka. Tanki so izginili s cest v Teheranu.

Spet so začeli izhajati vsi trije newyorški dnevnik, katerih osebje je bilo v dolgi stavki, ki je trajala pri enem dnevniku mesece, pri drugih dveh pa tedne. Stavke osebja pri dnevnikih se vrstijo tudi v Angliji in Italiji. Kaže, da se dnevnikarji dušijo v lastnem gigantizmu, potem ko so izkonkurirali manjše in finančno šibkejše dnevnikarje. Danes pa uspevajo samo taki, kot dokazuje npr. 180 lokalnih dnevnikov na Norveškem.

SLAVNOSTNA ŠTEVILKA

»NAŠEGA TEDNIKA«

Naša uprava ima na razpolago nekaj izvodov slavnostne številke »Našega tednika«, glasila Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je izšla ob 30-letnici izhajanja. Gre za 100 strani obsegajočo številko, z bogato in pestro vsebino, ki osvetljuje sedanji in polpretekli položaj na Koroškem ter hkrati nudi prerez stanja v slovenskih občinah v Avstriji, Italiji in na Madžarskem ter v vseh občinah v Sloveniji. Kdor se zanjo zanima, se lahko obrne na našo upravo (torek, sreda, četrtek in petek od 9. do 12. ure). Vsak izvod stane 500 lir.

Samo Pahor. Živahna diskusija je še poglobila vprašanja o pravem pojmovanju naroda in narodne zavesti, o potrebnosti samostojnega odločanja, o odgovornosti matice za manjšine, o razumevanju italijanske logike oblasti, o pomenu slovenske stranke in o možnostih Slovencev, ki so se vključili v italijanske stranke.

Popoldne je imel predavanje časnikar Drago Legiša, ki je v uvodu podal svojo utemeljitev potrebe po lastnem političnem predstavnstvu, sledil pa je obširen prikaz sedanjega političnega položaja v Italiji, ki ga je predavatelj navezal na družbeno in gospodarsko stvarnost ter na preteklost italijanske republike. Vprašanje in odgovori, ki so sledili, so se vrte-

Bojan Brezigar v pokrajinskem svetu v Trstu: Slovenci v Italiji se utegnejo odločiti za internacionalizacijo

V tržaškem pokrajinskem svetu se nadaljuje razprava o programskih izjavah predsednika Ghersija, ki vodi odbor, v katerem so poleg socialistov, komunisti, socialdemokrati in Slovenska skupnost.

V razpravo je v ponedeljek, 13. t.m., posegel tudi predstavnik Slovenske skupnosti, odbornik Bojan Brezigar, ki je v prvem delu svojega govora obravnaval splošna vprašanja, ki se tičejo Trsta, s posebnim poudarkom na stanje, ki je nastalo po letošnjih volitvah, na katerih je dosegla prodoren uspeh Lista za Trst.

V drugem delu govora pa je odbornik Brezigar obširno in temeljito obravnaval vprašanja slovenske narodne manjšine. Poudaril je, da slovenska manjšina zahteva, naj ji država zagotovi jamstvo njenih pravic v skladu s členoma 3 in 6 republiške ustave in v skladu s členom 5 deželne statuta. »Imamo poleg tega — je nadaljeval — osimsko pogodbo, ki je mednarodna listina in ki v resnici ne bi niti smela predstavljati jamstva za zaščito manjšine, kajti takšno jamstvo vsebuje že notranji pravni red. Naloga države je namreč, da z lastnimi zakoni zagotovi pravični razvoj in zaščito manjšin. Le v primeru, da teh jamstev ni, nastopijo mednarodni organi, do katerih se Slovenci naše dežele še niso obrnili.«

Odbornik Brezigar je nato povzel glavne zahteve, ki jih že desetletja postavlja slovenska narodna manjšina v Italiji, in sicer priznanje pravice do uporabe slovenskega jezika v odnosih z vsemi javnimi uradi, v izvoljenih organih in na sodiščih, priznanje pravice do šol v materinem jeziku ter zagotovitev pravičnega gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja.

PROTESTNA MANIFESTACIJA KMETOV

Kmečka zveza bo v sodelovanju z deželno konfederacijo kmetov priredila v četrtek, 23. t.m., ob 9. uri, množično manifestacijo v Trstu. Kmetje iz vse dežele se bodo zbrali pred železniško postajo. V tej zvezi Kmečka zveza poudarja, da bodo kmetje s to manifestacijo opozorili pristojne oblasti na vrsto vprašanj, ki jih je treba čimprej urediti, da se zagotovita obstoj in nadaljnji razvoj kmetijske dejavnosti. Kmečka zveza navaja tudi nekatera vprašanja, ki pobliže zadevajo slovenske kmete, kot so na primer pomanjkanje slovenskih strokovnjakov v raznih uradih, ki se bavijo s kmetijstvom, razlašanje in globalni zaščitni zakon.

Govornik je opozoril, da za ureditev teh vprašanj manjka politična volja, da demokratične politične sile slepomišijo in da ne zavzemajo jasnih stališč. Pri tem je navedel delo posebne vladne komisije, ki ima nalogo, da sestavi osnutek zaščitnega zakona za slovensko manjšino, vendar to delo silno počasi poteka in je že zdaj jasno, da se ne bo zaključilo do konca tega leta. Medtem pa je vlada mimo komisije skušala vsiliti svojo voljo in je pripravila osnutek zaščitnega zakona, ki je ne glede na pomanjkljivo vsebino predstavljal dejansko izzivanje za celotno slovensko manjšino, saj se je tikal le Slovencev v bivši coni A neuresničene Tržaškega ozemlja. Res je, da je vlada zaradi enotnega odpora manjšine same in ob podpori nekaterih italijanskih političnih sil ta osnutek umaknila. Ugotoviti pa je treba, da se vlada, kot jasno izhaja iz intervjuja zunanjega ministra Forlanija za ljubljansko »Delo«, ni odpovedala logiki že omenjenega zakonskega osnutka, saj je zunanji mi-

nister vztrajal pri svojem tolmačenju osimske pogodbe, se pravi, naj bi se manjšinska zaščita ticala le Slovencev na Tržaškem.

Odbornik Brezigar je temeljito obravnaval tudi najnovejše dogodke v Beneški Sloveniji ter zlasti odločno zavrnil spletke videmske Krščanske demokracije, ki dejansko še vedno zanika tamkajšnjemu ljudstvu najosnovnejše narodne pravice. Svoj govor je Bojan Brezigar takole zaključil: »Slovenci odklanjamo tridesetletno diskriminacijo. Vsi Slovenci v naši deželi so enakopravni in svobodni državljani, zaradi česar morajo vsi uživati enake pravice. Spletke, ki prihajajo z vrha, nas ne bodo razdelile, temveč bodo še bolj okrepile enotnost, ki je v teh temeljnih vprašanjih vedno bila zelo trdna. Na naše enotne zahteve je treba jasno in natančno odgovoriti. Če bo odgovor pozitiven, ga bomo vzeli na znanje. Če pa bo negativen, bo pomenilo, da se bo morala manjšina odločiti za drugačno obliko boja, ki naj ji nudi jamstvo vsaj na mednarodni ravni. Do zdaj se za takšno obliko boja nismo hoteli nikdar odločiti, poskusili smo vse poti, a zdaj pravimo, da je dovolj. Naravnost nesmiselno je, da je treba v osrčju Evrope, ob 30-letnici podpisa mednarodne konvencije o človeških pravicah — podpisnica je tudi Italija — še vedno razpravljati o osnovnih pravicah narodnih manjšin.«

Trst postaja džungla?

Trst postaja džungla? Ondan so poročali, da je ušel volk iz nekega zasebnega zverinjaka pri Eriščkih in so ga morali ustreliti... Včeraj pa je pobegla opica ugriznila štiri ženske in povzročila »paniko«. Jutri bo mogoče koračil po tržaških cestah že kak medved. O srnah, ki se izgube s Krasa v mesto, niti ni da bi govorili.

Danes, v četrtek, je proglasil slovenski šolski sindikat stavko na slovenskih šolah v Trstu. Z njo zahtevajo izpolnitev zahtevanih ukrepov za slovensko šolstvo.

Trajanje lepega, sončnega in toplega vremena že več kot dva meseca skoro nepretrgano je naravnost senzacionalno in predstavlja rekord. Vremenoslovci še ne morejo reči, kdaj bo konec visokega pritiska nad donavsko kotlino, ki ga povzroča in ki odbija vse fronte nizkega pritiska kot nezavzeta trdnjava.

—o—

Ljubljanskemu »Navju«, na katerem so pokopani slavni slovenski možje in kjer stoje njihovi nagrobni spomeniki, je, kot se zdi, odklenalo. Prestaviti ga mislijo na Žale, v okvir ljubljanskega pokopališča. Vsi se ne strinjajo s tem, kot je razvidno iz »Dela«.

Slovenski strokovni zavod postal samostojen

Tržaški šolski skrbnik Giuliano Angioletti je včeraj, 15. 11., sporočil, da je ministrstvo za šolstvo ustanovilo s tekočim šolskim letom 1978-79 samostojen državni strokovni zavod za industrijo s slovenskim učnim jezikom v Trstu. Zavod izhaja iz odcepitve slovenskih razredov od državnega strokovnega zavoda za industrijo in obrt »Galvani« v Trstu. Zdi se torej, da se je tako uspešno zaključila osemletna akcija za osamosvojitve omenjenega zavoda ob zavzetosti celotne slovenske narodnostne skupnosti — akcija, ki je terjala veli-

ko, gotovo preveč truda za uresničitev zagotovila, ki je bilo dano skoro pred enim desetletjem.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV v Trstu

vabi na razgovor

OB 40-LETNICI REVije »DEJANJE«
v ponedeljek, 20. novembra, ob 20.15, v društvenih prostorih v ulici Donizetti št. 3. Govoril bo **Franc Jeza**.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

Sezona 1978-79

CARLO GOLDONI
N E R G A Č

komedija v treh dejanjih (dveh delih)

Prevod MIROSLAV KOŠUTA
Kostumi MARIJA VIDAU
Scena FRANC VECCHIET
Lektor ANA MLAKAR
Režija ADRIJAN RUSTJA

V petek, 17. novembra 1978 ob 20.30 ABONMA RED A - premierski; v soboto, 18. novembra 1978 ob 20.30 ABONMA RED B - prva sobota po premieri; v nedeljo, 19. novembra 1978 ob 16. uri ABONMA RED C - prva nedelja po premieri; v sredo, 22. novembra 1978 ob 20.30 ABONMA RED D - mladinski v sredo.

—o—

PRISRČNE ČESTITKE IN VOŠČILA

V nedeljo, 19. t.m. bosta praznovala 40-letnico poroke Marija in Franc Šemec iz Prečnika. Ob tem lepem jubileju jima iz srca čestitajo in jima voščijo še mnogo let srečne zakonske skupnosti v zdravju, obdana od ljubezni njunih dragih, hčerka Darka z družino, sin Radovan z družino in ostali sorodniki. Prav posebno pa jima voščijo vse najboljše vnučki Danijel, David in Irena in dodajajo svojemu voščilu vroče poljubčke.

NAŠE ČESTITKE

Gospod in gospa Franc in Marija Šemec v Prečniku, naša zvesta naročnika, obhajata v nedeljo 40-letnico svojega zakonskega življenja. Za ta jubilej jima prisrčno čestitata in jima želita tudi za naprej mnogo sreče, zdravja in veselja na skupni poti

uredništvo in uprava Novega lista

ČESTITKE

V sredo, 15. novembra, je na tržaški ekonomski fakulteti diplomirala Nataša Sosič-Fabjan z Opčin. K uspehu ji čestita cerkveni pevski zbor z Opčin. Čestitkam se pridružuje Novi list.

Posegi Briške skupnosti

Marsikomu ni znano, da ima v Krminu sedež Briška gorska skupnost, a to je skoraj naravno, saj se danes govori o ustanovah, upravah, društvi in tako dalje v glavnem le tedaj, ko jih hočemo kritizirati ali prinesiti na svetlo kake bolj ali manj verjetne škode. Briška skupnost ni privlačna v tem oziru, zato se o njej skoraj ne piše, ne v italijanskem ne v slovenskem časopisju; lahko se zgodi, da nekdo po pomoti nekaj objavi.

Dejstvo je, da je Briška skupnost v zadnjih časih krepko posegla na vsem področju Brd in zato ne moremo mimo nekaterih važnih posegov. To je bilo razvidno tudi iz poročil na občnem zboru, ki je bil pred kratkim. Gre predvsem za posege na področju javnih del, vendar je v novem večletnem programu izražena potreba po širšem delovanju na celotnem briškem ozemlju. Na občnem zboru so odobrili drugi izredni program, ki predvideva uporabo 177 milijonov lir. V prvi vrsti za ureditev nekaterih cest: razširitev mosta v Grojni na cesti Števerjan - Gorica, ureditev ceste čez Gropajšče v Štmavru, kanalizacija v Dolenjah in napeljava cevi za odpadne vode v Gradišču. Poleg tega pa si Briška skupnost prizadeva, da bi ohranili vso briško zemljo in jo primerno zaščitili. Na občnem zboru je bil odobren obračun za leto 1977, ki je bil pozitiven. S prebitkom 10 milijonov lir bodo izvedli nekatera nujna dela in izdali publikacijo ankete,

skupnosti, ki so v odboru in od katerih eden je predsednik. Pri tem nočemo poveljevat, ugotovljamo samo dejstva, četudi mogoče komu ne bo všeč.

—o—

Sprejem novogoriške delegacije v Gorici

Tudi predsednik goriške pokrajine prof. Pagura je prejšnji teden povabil na obisk v Gorico predsednika skupščine občine Nova Gorica Jožeta Sušmelja. To je bil prvi uradni obisk med novoizvoljenim predsednikom in novogoriškimi upravitelji. V prijateljskem razgovoru, ki so se ga udeležili tudi nekateri člani obeh uprav, sta predsednika ugotovila, da se je obmejno sodelovanje v zadnjih časih še okrepilo in da so podobni stiki potrebni za okrepitev vezi in ustvarjanja prijateljskih odnosov na meji, ki ne more biti omejeno samo na obe Gorici, ampak se mora razširiti na celotni obmejni pas. Predsednika sta nadalje ugotovila, da so stiki med občinami na goriškem področju že ustaljeni, tako med Gorico in Novo Gorico, kot tudi med nekaterimi občinami v goriški pokrajini, predvsem slovenskimi. V nadaljevanju pogovora sta se predsednika dotaknila številnih vprašanj skupnega interesa, predvsem gradnje jeza na Soči, avtocestnih povezav in mejnih prehodov. Ob zaključku sta potrdila obvezo, da bo predsednik Pagura vrnil obisk v Novi Gorici.

CECILIJANKA 78

Kakor že vrsto let bo tudi letos Zveza slovenske katoliške prosvete priredila tradicionalno revijo pevskih zborov, znano pod imenom Cecilijanka. To je pomembna kulturna prireditev, na kateri nastopajo številni pevski zbori iz zamejstva in kot gostje tudi skupine iz Slovenije. Za ta nastop se pripravijo pevski zbori, ki so vključeni v ZSKP, vendar pa že nekaj let so prisotni tudi zbori, včlanjeni v Slovensko prosvetno zvezo, zbor s Tržaškega, iz Beneške Slovenije, Kanalske doline in Slovenije. Letošnja Cecilijanka se bo odvijala v dveh večerih: v soboto 18. ob 20.30 in v nedeljo 19. ob 16. uri. Prireditev bo v Katoliškem domu v Gorici.

Dragi kič

Po naših krajih na Tržaškem se je razpasla zadnja leta navada, ki nam ni ravno v čast. Pri porokah (pa tudi pri pogrebi!) se pojavi povabljen ali tudi nepovabljen poklicni fotograf, ki teka okrog v potu svojega obraza in pritiska na svoj fotoaparater ter proži »flashe« celo duhovniku v obraz. Tako nastane debel album barvnih fotografij, za katerega morata plačati novoporočenca tudi pol milijona lir ali več. Seveda prevzamejo pogosto to breme naše starši katerega od novoporočencev ali kak sorodnik. Ta album roma potem okrog v sorodstvu in med prijateljicami neveste. Vzbujal naj bi občudovanje in seveda zavist.

V resnici pa je to kič, ena izmed oblik prelahkega trošenja denarja ali bahatega potrošništva, kot tudi pravimo kupovanju odvečnega. Poroka je zakrament, in vse lepo, kar prinese s seboj, naj bi ganilo srca in se vtisnilo v spomin, ne pa v fotoaparater. Ženin in nevesta naj bi se poglobila v mislih v skrivnost in pomen tega zakramenta, v važnost odločilnega trenutka, ko začenjata novo, skupno življenje in ustanavljata novo družino, najvažnejšo celico naroda in vse človeške družbe, ne pa da morata celo med poročnim obredom in ko si izmenjata prstana, misliti samo na to, kako se bosta držala, da bodo slike lepše uspele. To je razvrednotenje in poniževanje poročnega zakramenta in slovesnosti.

Toda tu je še denarna plat zadeve. Kot rečeno, znaša cena takega »poročnega« (v nekaterih primerih tudi pogrebne) albuma tudi pol milijona lir ali več. Dejanska materialna vrednost albuma pa je minimalna. Zadostovalo bi nekaj spominskih fotografij, ki bi jih napravil kak sorodnik ali prijatelj, in te bi imele tudi večjo spominsko vrednost, ko bi bilo zadaj zapisano, kdo jih je posnel. Posnete bi bile s čustvom in spoštovanjem. Ne bi bilo treba vreči proč tolike vsote denarja, ki bi ga pogosto novoporočenca zelo potrebovala za druge, potrebnejše stvari ali pa bi ga lahko poklonila sama ali starši v kak dobrodelni, narodni ali kulturni namen. Znano je, da so potrebe povsod velike, zlasti še v naši kulturi, športu, itd. Medtem ko je v drugih deželah navada, da se na porokah zbira v kak dober namen, je ta navada pri nas popolnoma utonila v pozabo. Zamenjal jo je kič »albuma«, ki postane že kmalu pravo breme ali celo mora mlade družine. Vlačijo ga po predalih, ker je povsod napoti, še hujše pa je, če v novi družini ni vse tako, kakor bi moralo biti, potem pa je tisti album samo vir spominov, ki težijo srce in vzbujajo žalost. Tudi zato je boljše, da ostaneta poročni obred in svatba vtisnjena v srce in spomin, ne pa na fotopapir.

Želeti bi bilo, da bi se naši ljudje vsaj v tem, v vsakem pogledu težkem, obdobju stregli in opustili tak kič. Rajši naj bi poživali kako lepo staro ženitovanjsko navado, če jim je že do prazničnosti in slovesnosti. Tak potek svatovanja bo bolj vesel in bo tudi bolj vreden fotografije s strani prijateljev in znancev. V čast naj bi prišle spet poroke v duhu zbranosti in domačnosti, intimnosti in skromnosti, ki ni treba, da je ravno pretirano varčevanje, a tudi ne bo nepotrebno zapravljanje v času, ko je vendarle še mnogo takih, ki nimajo niti najpotrebnejšega; ne samo v državah tretjega sveta, ki jih imajo toliki vedno na jeziku, ampak tudi pri nas, čeprav se ta revščina ne razkazuje pred javnostjo.

CECILIJANKA V GORICI

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici vabi na Cecilijanko 1978, ki bo v Katoliškem domu v soboto, 18. t.m., ob 20.30 in v nedeljo, 19. t.m., ob 16. uri. Nastopili bodo številni pevski zbori iz zamejstva in z onstran meje.

ki jo je pripravil goriški sociološki inštitut. Občni zbor je nadalje sprejel odstop, ki ga je dal odv. Sanzin, na njegovo mesto je prišel dr. Vladimír Nanut.

Kot je razvidno iz programa Briške skupnosti, lahko ugotovimo, da so številni posegi tudi na področju, kjer živimo Slovenci, n.pr. v Števerjanu, v Štmavru in še drugod, saj Briška skupnost ne deluje od včeraj. Če so posegi v teh krajih tako pomembni, smo mnenja, da imajo zaslug za to člani Slovenske

Odprtje novega mejnega prehoda

V sredo, 8. novembra, se je v Novi Gorici sestala jugoslovansko - italijanska tehnična podkomisija za odprtje mejnega prehoda v ul. sv. Gabrijela. Delegaciji sta vodila goriški župan De Simone in predsednik novogoriške občinske skupščine Jože Sušmelj, ki sta uvodoma ugotovila, da je na politični ravni bilo že pred davnim doseženo soglasje za ta prehod; v tem trenutku pa je važno doseči še usklajevanje načrtov v vseh podrobnostih in preiti k izvajalnim delom. Gre namreč za to, da tudi po zunanjem videzu obmejne strukture izražajo to soglasje in da bodo enake v vseh najmanjših elementih. V ta namen se prav v teh dneh ponovno sestane skupina izvedencev z obeh

strani, da opravi točen popis vseh sestavnih delov.

Člani jugoslovanske delegacije so povedali, da sami lahko začnejo z deli že prihodnji mesec, z italijanske strani pa je bilo poudarjeno, da so vsi načrti že v končni fazi odobritve in da bi lahko v januarju prihodnjega leta začeli izvajati načrt. To pomeni, da se bodo dela za ta mejni prehod začela v zelo kratkem času. Kot je znano, bo to prehod samo za pešce, vsekakor pa bo predstavljal najbližjo in neposredno vez med obema mestoma. To pa bo brez dvoma, tudi na zunaj, izražalo povezanost obeh Goric in primer stvarnega in prijateljskega sodelovanja ob meji.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boris Pahor

MALI ESEJ

Trubadurske prvine v »Krstu pri Savici«

I.

V svoji znameniti knjigi »L'Amour et l'Occident« (Ljubezen in Zahod) (1) švicarski pisatelj francoskega jezika Denis de Rougemont na podlagi zelo bogate dokumentacije zagovarja tezo, da je provansalska lirika izraz ljubezenskega razpoloženja, ki je odsev katarskega gledanja na svet, posebno glede na razmerje moški-ženska. Versko gibanje, ki se je v 12. stoletju uveljavilo predvsem v Provansi in v severni Italiji in ki ga je Inocenc III. zatrl z napovedjo križarske kampanje proti provansalskemu ljudstvu, je bilo sorodno bogomilstvu, to pa spet nekakšna sinkretistična oblika perzijsko-gnostičnih nazorov. (2)

Pri obravnavanju razvoja evropske lirike in potem tudi romana Rougemont seveda jemlje v poštev tudi druge komponente, tako roman o Tristanu in Izoldi, ki naj bi pravzaprav vtisnil neizbrisen pečat evropskemu romanu, saj sreča, tako pravi Rougemont, sploh nima domovinske pravice v evropski književnosti! (3) Obenem je zanimivo, kar je pomembno tudi za nas, da avtor zasledí v trubadurski liriki tudi keltske vplive, saj je druidsko poveljevanje ženske poglaviti element viteškega razmerja provansalskih pesnikov do izvoljenke. (4)

Gre za ljubezen, ki jo po navadi imenujemo platonsko, zakaj iz nje so izločene vse primesi snovnosti; zato katarska dogma odklanja razmnoževanje, ker vidi v njem privolitev na načrte hudobnega počela. In prav tako je čisto tudi razmerje trubadurja do izbrane gospe svojega srca: ona je zanj samo priložnost za duhovno rast, za spopolnjevanje na poti k vzvišenemu, božanskemu cilju.

Ta nebeška podoba ženske, ki so jo trubadurji razširili po evropskih deželah, se potem najbolj izvirno dopolni v Dantejevem krogu pa v Danteju samem, saj v Beatrici ovekoveči žensko kot simbol modrosti, kot posrednico za razkritje večne resnice. V drugačni različici ji sledi Laura. A zgledeov ne manjka vse do nemških Minnesängerjev, do Novalisa, Goetheja in do Pasternaka, kjer je Lara spet simbol. (5)

II.

Po tem bežnem pregledu bistva prvega evropskega pesniškega vzpona, kakor ga prikazuje Rougemont, se mi zdi kar primerna primerjava trubadurskega duhovnega ozračja z duhom, ki preveča Prešernov »Krst pri Savici«. Zakaj tudi zgodba o Bogomili in Črtomiru doživi sublimacijo po zgledu asketskega poudarjanja v trubadurskem pesništvu. (6)

Ni dvoma, da so v »Krstu« takó keltske kot katarske prvine zelo očitne. Značilna je že pričujočnost duhovna, ki ga Bogomila predstavi kot spreobrnjenega druida, pripadnika bratovščine, ki je že pred krščanstvom keltsko družbo vzgajal v duhovnosti in ji tolmačil vpliv skrivnostnih sil. Duhoven tudi sam poudari svojo nekdanjo pripadnost druidskemu kolegiju. Seveda je Prešeren z duhovno povezal svoja junaka z zgodovinskimi podatki o keltsko-irskih misijonarjih na Slovenskem; vendar je zanimivo, da je Bogomila kot ženska pri druidih

tudi pri Prešernu skoraj svetniško, preroško bitje. Zaobljubila se je čisti, duhovni ljubezni, po ti poti pa ji bo sledil tudi Črtomir; to se pravi, da se vse razvija, kot da Prešeren sledi vzorcu katarsko-provansalske lirike.

Eros torej v »Krstu« dozori v agapé; saj je poglaviti leitmotiv pesnitve že Prešeren sam označil v nujnosti odpovedi, ko izjavlja, da »srečen je le ta, kdor z Bogomilo up sreče onstran groba v prsih hrani«, kot beremo v sonetu, s katerim pesnivec posveča Čopovemu spominu. To razločno poudarjanje odrekanja vsemu zemeljskemu pa je evidentno v soglasju z manihejsko-bogomilsko-katarsko-trubadursko tradicijo. Takó da ne bi bilo najbrž napačno pomisliti, ali ni bila izbira imena ženske junakinje — Bogomile — načrtna, ko pa se odločitve junakinje razvijajo v skladu z verovanjem bogomilske ločine!

Seveda ne manjka tudi drugih asociacij; takó dialektika noči in luči; tako prstan kot spoznavni simbol, ki ga Črtomir pošlje Bogomili itd. Temeljita znanstvena obdelava teh elementov bi prav gotovo odkrila še marsikak drug zanimiv podatek!

III.

Kakor drži, da se je v »Krstu« Prešeren odločil za katarzo, s katero je upodobil eno izmed psiholoških faz svojega križevega pota, bi rekel, da mi naslonitev na bogomilsko-provansalsko izročilo, kakor se mi je prikazala pri branju »Krstu« v tem ključu, pomaga pri pojasnitvi nekaterih duševnih premikov v pesnitvi.

Zemljevid Tržaškega ozemlja

V založništvu Slovenske matice in z organizacijskim ter tehničnim sodelovanjem Založništva tržaškega tiska je izšel pred kratkim zemljevid Tržaškega ozemlja s seznamom krajevnih in ledinskih imen. Avtorji imenskega dela — torej tisti, ki so vodili zbiranje krajevnih in ledinskih imen po vsem Tržaškem — so Robert Petaros, Ksenija Levak in Gojmir Budal. Avtorja kartografske zasnove oz. izdelave sta Jakob Medved in Eorut Ingolič, dodana podrobnejša zemljevida Banov glede izrabe tal in ledinskih imen pa je pripravil Samo Pahor. Naj omenimo še čedno opremo Graficentra v Trstu pod vodstvom Klavdija Palčiča, tisk pa je opravila tiskarna dnevnika »Delo« v Ljubljani. Izdajo zemljevida je finančno podprla Kulturna skupnost Slovenije.

Že na prvi pogled napravi ta zemljevid boljši oziroma prijetnejši vtis kot podobna zemljevida Koroške in Furlanije, Benečije in Julijske krajine, tako glede zemljevidne izdelave kot tudi glede solidnosti in zanesljivosti pri krajevnih in ledinskih imenih. Medtem ko pri zemljevidu Slovenske Koroške npr. zelo moti svojevoljno spreminjanje oz. popravljanje krajevnih in ljudskih imen, saj so

Gre mi predvsem za Črtomira. Njegov značaj je labilen, kajti junaštvu na bojnem polju ne sledi možata drža ob sprejemanju Bogomilne vere. Mišlim, da se je Prešernu posrečilo s Črtomiro pokazati na slovenski dualizem, nedvomno pa je glavni poudarek na hibi našega duha, ko pa se tako nekritično predamo ti ali oni univerzalistični eshatologiji. Zakaj Črtomir bi se prav lahko odpovedal svojemu dotedanjemu svetovnemu nazoru na drugačen način, nikakor pa ne tako, da ga ima v oblasti na zunaj nežno, v resnici pa nepopustljivo dekle.

Ta odpor do Črtomirove podobe pa se v precejšnji meri ublaži, če se pri branju »Krstu« sklicujemo na zgled trubadurskega poudarjanja nadčutnih vezi; na razmerje do ženske kot do simbola nedosegljivega in božanskega; na *popolno vdanost* pesnika-trubadurja svoji gospe.

Seveda se s tem v ničemer ne spremeni interpretacijski vidik, češ da je človekova in zato tudi pesnikova naloga premagovanje snovnosti za dosego zmeraj popolnejšega vzpona pri izoblikovanju svoje duhovne identitete. (7) Vendar mi je tak, osvetljen s trubadursko lučjo, ki je bila romantiki vsekakor domača, Črtomir manj nesimpatičen; pa tudi Prešernova trditve, da je bil »Krst« vaja, se mi zdi zelo umestna, če pomislim na vpliv, o katerem je bil govor.

Na koncu bi rekel, da je Črtomirova odločitev za duhovno poslanstvo vsekakor upoštevanja vredna, pa naj gre za pesnikovo povezavo s provansalskim liričnim svetom ali ne. Odklonil pa bi način, kako je pri Črtomiru prišlo do duševnega in duhovnega preokreta. V tem mu ni mogoče slediti, posebno ne v dobi, ki teži za tem, da bi človek svoje mišljenje uglašal po veljavni odločitveni liniji.

- 1) Denis de Rougemont, *L'Amore e l'Occidente*, Rizzoli, 1977
- 2) O.d., str. 155
- 3) O.d., str. 97
- 4) O.d., str. 106
- 5) Glej: Denis de Rougemont, *Les mythes de l'amour*, Gallimard, str. 83
- 6) *L'Amore e l'Occidente*, str. 99 in drugje
- 7) Anton Slodnjak, *O Krstu pri Savici, Il Battesimo presso la Savizza*, Lj. 1972
- 8) Glej tudi spremno besedo Andreja Capudra v *Romanu o Tristanu in Izoldi*, Kondor, Mladinska knjiga 1974. Tam je najti izčrpen prikaz Rougemontovih izsledkov.

avtorji dosledno spreminjali značilni in starodavni koroški izraz ves v vas in s tem marsikoga spravili v slabo voljo, ne samo na Koroškem, ampak tudi drugod, zlasti vse tiste, katerim je pri srcu pristnost krajevnih in ledinskih imen, te napake na zemljevidu Tržaškega ozemlja ni ali pa je bila omejena na minimum, ki ni opazen. Mogoče bi se dalo kaj reči le o pravopisu imen in s tem tudi naglasa — ta žal ni nikjer naveden — vendar bi pomenilo to že skóro iskanje dlake v jajcu. Vsekakor bi naglasil močno zanimali jezikoslovce. Krajevna in ledinska imena so postala namreč zlasti v novejšem času izredno zanimiva za jezikoslovce. Zelo je pozdraviti, da so se avtorji zvezka, v katerem so še posebej zbrana po abecednem redu vsa krajevna in ledinska imena, držali v glavnem ljudske izgovarjave imen, posebno kar zadeva toponime z reduciranim vokalom »i«, ki so jih torej praviloma, kot pravijo, pisali brez i. Škoda da se tega niso držali tudi pri imenih, ki se prav tako izgovarjajo brez i, pa ga je vsilila pravopisna raba v publicistiki, kot npr. pri imenih Koludrovca - Koludrovica, Trnovca - Trnovica, Babca -

(Dalje na 7. strani)

Saša Rudolf

Druga stran »Mundiala«

□ 8 □

Najsevernejša argentinska pokrajina Misiones je spet povsem svoj svet, tako zaradi naravnega okolja, tropskega pragozda in slovitih slapov Iguazu (po naše Velika voda), kakor tudi zaradi edinstvenega poskusa jezuitov, ki so sredi 16. stoletja uredili samoupravno indijansko republiko. Že to je zadosten razlog za nekoliko obširnejši popis pokrajine Misiones, za katerega bi bilo eno samo nadaljevanje podlistka pretesno.

Če bi bili slapovi reke Iguazu ob pomembnejši turistični cesti, v deželi z razvitim prometom, ne pa v odročnem južnoameriškem pragozdu, bi že zdavnaj presegli vse rekorde slovitih Niagarskih slapov. Toda to ima tudi svojo pozitivno stran. Obiskovalcev, ki so pripravljene na skoraj triurno vožnjo z letalom iz Buenos Airesa ali Rio de Janeira, ali pa na dvodnevno potovanje z avtomobilom skozi pragozd, ni mnogo. Zato pa so slapovi ostali skoraj nedotaknjeni, takšni torej, kot so jih jezuiti pravič zagledali sredi 16. stoletja.

Na bregovih reke sicer stojita mesteci Foz do Iguaza na brazilski strani in Puerto Iguazu na argentinski. Mesteci dolgujeta svoj obstoj skoraj izključno tem slovitim slapovom, ki pa so pri nas vse premalo poznani, tako da le malokdo ve, da ležijo na tromeji med Argentino, Brazilijo in Paragvajem. V tem sličijo Niagarskim slapovom, ki predstavljajo državno mejo med Kanado in Združenimi državami. Toda če je Niagara svetovno znana in delno že pokvarjena od človeške »civilizacije«, tedaj je Iguazu še povsem pristen in zato impozantnejši, slikovitejši, z eno samo besedo, razlika med

Niagaro in Iguazujem je kot med Davidom in Goljatom. Toda vse kaže, da bo kmalu tudi Iguazu izgubil svojo edinstveno pristanost. Brazilija je v dogovoru s Paragvajem že pričela izvajati načrt za zgradnjo ogromne elektrarne na reki Paranà, to je v neposredni bližini slapov Iguazu. Za največjo južnoameriško elektrarno Itaipù bodo potrosili kar 7 milijard dolarjev. K sreči so načrtovalci vsaj delno pomislili tudi na slapove, ki ne bi smeli izgubiti svojega sedanjega videza. Toda kljub temu bo »civilizacija« v marsičem spremenila sedanjo sliko Iguazuja.

Čeprav letalo vrste Boeing 707 močno bobni, ko se približuje novozgrajenemu letališču Puerto Iguazu, je bobnenje vode, ki grmi v dolino, še močnejše in ga je slišati že v letalu.

Iz buenosaireške zime se potnik hipoma pojavi sredi tropske vročine, zemlja je rdeča kot kraška, stalni rahli vetrič pa nenehno dviga rdečkasti prah, ki se potniku »nih« za nikake resnične revolucionarje in ljuzazre povsod. Tudi voda v hotelski sobi je rdeča, počakati je treba vsaj deset minut, da postane prozorna in jo je moč uporabiti za umivanje. Po novi asfaltirani cesti, edini zvezi z ostalim svetom, se avtobus vzpenja proti mestecu Puerto Iguazu. Tudi tu je vse rdeče, od Indiosov pa do avtomobilov in hrane. Asfaltirana je le glavna cesta, ki se konča tik pristanišča. Pobočje do reke Paranà, odkoder vozijo trajekti v Paragvaj in Brazilijo, je izredno strmo.

Takoj pade v oči, da so tu zgrajeni pomoli na različnih višinah, kajti Paranà naraste tudi za 30 metrov v deževni dobi. Reka Iguazu je le pritok 4.700 kilometrov dolge reke Paranà, ki se izteka pri Buenos Airesu kot Rio de la Plata v Atlantski ocean. Iguazu izvira v bližini Curtibe, v obalnem gorovju Serra do Mar. Kljub številnim brzicam vozijo po odsekih te 750 kilometrov dolge reke motorni čolni in ladje. A 23 kilometrov preden se Iguazu izteče v Paranà so omenjeni slapovi. Do njih pridemo spet z avtobusom, ki obiskovalca pusti pred no-

vozgrajenim holetom, od koder se odpre pogled na vodopad. Skoraj 3 kilometre je dolga obvezna pot za pešce, ki si želijo od blizu ogledati to čudo sveta. Toda sprehod je res vreden napora. Iguazu je namreč skupek 21 ogromnih slapov, od katerih je le eden na brazilskem ozemlju, vsi ostali pa v Argentini. Govoriti je treba na glas in še tako se je le težko sporazumeti, kajti bobnenje vode, ki grmi v dolino, je oglušujoče. Glavni slap — Garganta del Diablo, hudičovo grlo — je izžrl rob skale v kopitu podobno globel, tako da je nastal podkvaosti dvojni slap. Kadar se v pršiči vodni pari lomijo sončni žarki, nastane mavrica s temeljem do 120 metrov.

Najmogočnejši vtis naredijo slapovi na obiskovalca predvsem v deževni dobi, ko zgrmi čez skalo v eni uri do 140 milijonov ton vode, torej sedemkrat toliko kot v Niagari. Za sprehod, fotografiranje in uživanje lepote porabi obiskovalec dobre tri ure, narkar se s čolnom-drevakom popelje na drugo stran reke, od tod pa z avtobusom v hotel. Tu turiste že čakajo Indiosi z umetno izdelanimi loki, vezeninami in nakitom. Prav nič niso vsiljivi, kot kip mirno stojijo in čakajo na kupca.

(Dalje)

Slabitev slovenskega športa

Vse kaže, da bo ljubljanska »Olimpija« letos izpadla iz prve jugoslovanske nogometne lige. V nedeljo je spet doživela hud poraz

Zelo povprečna so tudi druga moštva iz Slovenije v jugoslovanskih ligah. Zelo nizko je padel tudi slovenski hokej, zlasti še pri nedavno vodilnem klubu »Jesenice«. Nedavno ga je premagalo s 4:0 celo skromno »Celje«. V mednarodnih tekmah je slovenski hokej zdaj redno poražen. Zgle-da, da bo dolgo ostal v skupini C, kamor je preteklo sezono padel, in da niti ni volje, da bi se spet izkopal iz nje. Slabe slutnje je že pred časom vzbujal »upor« jeseniških hokejistov proti sovjetskemu trenerju, ki je zahteval resnost pri treningih.

Tudi v drugih športih vlada zastoj ali celo upadanje, če izvzamemo morda plavalce, zlasti Petriča in — Bojana Križaja, ki pa se tudi ne moreta ali ne znata prebiti prav na vrh.

Slovenski klub - Trst

vabi

v svoje prostore, Ul. sv. Frančiška 20/II, na prvo jesensko torkovo srečanje.

FRANC VECCHIET

bo predstavil svojo najnovejšo grafično mapo, ki jo je izdal Mednarodni center za grafiko v Benetkah, avtor pa jo je posvetil prof. Avgustu Černigoju.

ZBOR GLASBENE MATICE

pod vodstvom Janka Bana, bo nato nastopil s krajšim koncertom del tržaških skladateljev. Avtorji: Emil Adamič, Karel Boštjančič, Ivan Grbee, Marij Kogoj, Pavle Merku, Mihael Rožanc, Breda Šček, Ubald Vrabc.

Člane in prijatelje opozarjamo, da se bo večer začel točno ob 20.30.

—

Mešani pevski zbor »Marij Kogoj« iz Trsta priredi v nedeljo, 19. t. m., ob 16. uri v kapucinski cerkvi na Montuici

KONCERT

NABOŽNIH SKLADB

Sodeluje operna pevka, sopranistka Vilma Bukovec; na orgle spremlja Mirjam Tozon; dirigent Nada Žerjal - Zaghet.

Vljudno vabljeni!

—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

V torek, 21. in v četrtek, 23. novembra ob 15.30

ERIK VOS

PLEŠOČI OSLIČEK

mladinska igra

Zemljevid Tržaškega ozemlja

(Nadaljevanje s 6. strani)

Babica, Mala Gročana - Mala Gročanica, Minkca - Minkica itd. Zdaj je bila priložnost, da bi enkrat za vselej vrnili vsem krajem pristno ljudsko obliko in prisilili tudi publicistiko, da se jih drži. Popolnost oziroma brezhibnost pri vsem tem pa je seveda komaj mogoče doseči, zlasti pri takem prvem poskusu in posebno še glede na dejstvo, da si knjižni jezik oziroma tisti, ki ga uravnavajo, niti sami niso edini glede pravil, katerih bi se bilo treba glede teh stvari držati. Dokončana pravilna ureditev te plati slovenskega jezika oz. krajevnih imen je najbrž še muzika daljne bodočnosti.

Mogoče ne bi bilo slabo, če bi bil zemljevid v barvnem pogledu še za kak ton močnejši oz. bolj poudarjen, vendar pa se je bilo treba ozirati tudi na to, da je potrebna dovolj svetla podlaga, če naj pride do veljave tisk krajevnih in ledinskih imen, in ta zahteva je imela seveda prednost.

Razveseljivo dolg je seznam domačinov, ki so zbirali podatke za posamezne kraje oziroma področja. Predgovor je napisal Robert Petaros in v njem poroča, kako je zemljevid nastajal ter njegovo predzgodovino. Samo Pahor pa v dodatnem predgovoru z naslovom »K stranskima zemljevidoma Banov« opozarja zlasti na neenotnost ledinskih imen na kraju samem in na nekatere njihove značilnosti.

Povzetek predgovora je tudi v italijanščini, kot so tudi v seznamu imen navedena tudi italijanska imena, kjer obstajajo.

Na kratko rečeno: skrbno izdelan in potreben zemljevid, zelo uporaben zlasti za izlete, ki smo ga lahko veseli in ki pomeni tudi kvaliteten doprinos k slovenski kartografiji na sploh. Hkrati je rešil v zadnjem hipu znanje o mnogih ledinskih imenih, ki naglo izumirajo zaradi zazidave, širjenja mest in tudi jezikovne asimilacije.

— f j —

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župancič OOOOOOOOOO 26 OOOOO

»Ne!« je odgovoril Edevart, tovarišev popis ga je premagal. »Jaz bi bil storil natančno tako kakor ti.«

Pozneje je Edevart pač še premišljal o tem svojem odgovoru in zazdelo se mu je, da je bil mevžast in ne docela v skladu z njegovimi čustvi! Saj bi bil še leto osorej ob čem takim sam nad seboj z glavo majal — zdaj pa se je bil že učil od Avgusta in drugih, od Knoffa in vsakdanjega življenja, začel je gledati manj strogo na pravico in krivico, ah dà, dobil je malo več hrbtenice, zdaj se lahko prerine dalje. Čudo z Lovizo Magreto je živelo še nespremenjeno čisto v njegovem srcu, pa tudi ne več tako blizu in premagujoče kakor prej, zdaj je bilo že dolgo; kar se je čudo dogodilo.

Levangerski semenj ni bil nič kaj posebnega, Edevart si je kmalu vse ogledal. Drugi semanji dan se je zopet nameril na Žida z urami, Papsta, na obeh straneh je bilo veselo svidenje, takoj sta se spoznala in sprijateljila. Edevart je potegnil svojo uro iz žepa in pokazal, da jo še ima, da je z njo dobro ravnal, in pripovedoval je tudi, kaj sta rekla o njej dva urarja v Bergenu.

Da, kakšna prijateljica sta postala, kakšna druga, kakšna tovariša! V eni uri je že dobri Papst vteknil Edevarta v površnik, ker je fant v svoji tesni janki prezebal, in plašč je bil tako neznansko širok, pa kaj to, bil je dober in gorak in je imel mnogo žepov, in v žepih so tičale nove, svetle ure, ki naj bi jih Edevart prodajal, samo povedati ne sme, da so od Papsta; to ni potrebno.

Kako bi mogel Edevart tržiti z urami? Mojster ga je poučil, mu dal mnogo koristnih napotkov, naredila sta več preskušenj, in fant ni bil brez nadarjenosti, nadaljno se je naučil sam, o, to je bila šola, posel, po katerem je hitro in brez truda dozorel. Kako se je vse lepo vjelo, fant je napredoval, toliko da ni že dohitel Avgusta, držal je dragocenosti v rokah. Čutil se je počaščenega po Pappstovem zaupanju in zavzel se je, da se bo kar se dá potrudil.

Prodal je to in ono uro hlapcem in mladim fantom svojih let. Od konca je zahteval nezaslišane cene, pozneje pa je popustil, to se je izplačalo in bilo je prijetno, zelo zabavno, navadil se je robo hvaliti, odpirati kupcem oči za njene prednosti, najbolj napeto pa je bilo, kadar je ure v svojih pre mnogih žepih zamenjaval, da so izginile, jih zopet izvlekel in naposled prodal natančno prvo od treh ali štirih, ki jih je kazal — mojstrova poglobitna točka. Ho, to vam je kar oči mešalo, in moral se je sam pri sebi smejati.

Ko se je zvečer vrnil ter oddal izkupiček, je Papst pokimal in spravil denar v rejeno listnico; da je bil priden, je rekel mojster, boljšega da ni bilo pričakovati, pet ur že prvi dan ni kar tako, jutri pa le naprej!

Naslednji dan je zvedel več kot dvakrat toliko, da navadil se je, samo kdo vedi, ali mu ni to njegovo kupčevanje z urami že presedlo. Edevart ni imel čisto prave podlage za to, eno uro je prodal po slepi ceni nekemu mlademu fantu, ki je stal z odpeto

srajco in zmrzoval in prešteval svoje šilinge in je imel za tolar premalo. Kakor ihtenje je prešinilo mladega urarja, ko mu je fant hvaležno stisnil roko. O moj Bog, nedolžnost je kljub vsemu nekaj nebeškega, vse drugo je podzemeljsko! Sicer pa je Edevarta zbegalo, da se je celo ta prodaja, ki je bila mišljena kot delo usmiljenja, obrnila njemu v prid, zaslužil je pri nji. Oveseljeni mladi fant ni mogel svoje kupčije zamolčati, temveč jo je razpovedal vsemu svetu, to je privabilo novih kupcev, in najsi je moral Edevart držati trdnejše cene, je do poldneva vse razpečal. Zdaj je bil na glasu, da prodaja neverjetno po ceni. Od kod neki ima svoje blago? Bog ve, ali ni ukradeno! Pa nič zato, ali prav za prav hvala Bogu, kupcem se je zdel trenutek ugoden, treba ga je bilo izkoristiti.

Popoldne je odrinil Edevart zopet z novimi urami na pot. Mahedral je tako po cestah, menjal svoje stojišče in prodaj zdaj tu, zdaj tam kako uro. Nameril se je na Avgusta, ki je sam trgoval. Avgust je bil tudi tukaj Rus in je govoril čudne besede in ponujal svoje krasotine nekoliko bolj plaho. Med njegovim občinstvom so bile ženske, tudi moški, nemara pa največ žensk. Kazno je bilo, da mu pšenica cvete, bil je prav izumljiv kljub svojemu skromnemu jeziku. Edevart je slišal, kako je rekel o nekem prstanu, da ima čarobne moči, in o nekih uhanih je trdil, da so ga našli pri nekem potresu, tale zaponka z višnjevimi kameni pa je bila svoje dni del mučeniške krone. Domišljije je imel, in ako so se nekateri smejali in zmajevali z glavo, so ga drugi opravičevali s tem, češ da ne zna bolje po norveško. Neki dami, ki je hodila v klobuku, je molil dragoceno, z zlatom vezano svilo in dopovedoval, da je bil to v njegovi domovini, na Ruskem, poročni pajčolan neke princeze. Dama je smehljaje odgovorila, da tega noče nositi kot tenčico čez obraz, da pa blago vendarle kupi.

Proti večeru je prišel mladi fant zopet k Edevartu, z odpetimi nedri in zelo potrj je stal pred njim in plaho gledal: ura se mu je ustavila, ni šla. Edevarta je presunilo, že prej so se mu zdele te po ceni ure sumljive, nemara se nanje ni zanesti. Vprašal je fanta: »Ali se je šele zdaj ustavila?« — Ne, že dolgo stoji, tudi pri urarju je že bil z njo. — »In kaj je rekel?« — Fant je plaho okleval z odgovorom, in Edevart ni hotel dalje izpraševati. Potresel je uro — nič. Poskusil jo je naviti — nič. Edevartu so švigale misli po glavi: saj lahko dá fantu drugo uro, Papst ne bo opazil, da je obdržal z neprodanimi urami eno, ki ne gre. Vajenec je hotel prekaniti mojstra, zakaj pa ne!

»Dobil boš drugo uro,« je rekel fantu.

»Tako, hvala, pa bo dobro šla?«

Edevarta je genilo, trdnejšega trgovskega duha ni imel: »Lahko dobiš novo uro ali pa ti vrnem denar, kakor hočeš,« je dejal.

Fant je zasijal: »Ali res, lahko? Tako, hvala« zdaj pa ni vedel, kaj bi volil.

Edevart mu je svetoval in rekel: »Ne upam si jamčiti za te ure, jaz namesto te-

be bi najbrž rajši vzela denar. Tako povem, kakor je.«

Fant je prejel denar, se zahvalil in odšel z olajšanim srcem.

Toda dva druga fanta sta zasačila Edevarta, ko se je vračal domov, in mu na osoren način obljubila poštene batine za njegovo kupčijo z urami, bila sta pri nekem urarju in izvedela, da nista njuni uri enega samega tolarja vredni, plačala sta ju pa po tri! Edevart se ni mogel spustiti v pretep z vsemi urami, ki jih je imel po žepih. Vprašal je »Ali sta se vama uri ustavili?« — »Ne, ustavili ne, ampak tega denarja nista vredni!« — Tedaj je Edevart odšel od njiju. Seveda sta šla za njim in ga psovala še vso pot, storila pa mu nista nič.

Z urami je moralo biti nekaj narobe. Ko je Edevart zvečer obračunal, je od strani omenil, da bo imel naslednji dan — zadnji semanji dan — nekaj drugega opraviti.

»Zakaj pa?« je vprašal Papst. Da je šlo vendar tako dobro, in zadnji semanji dan pojde najbolje. Edevart se je izgovarjal, češ da mora pomagati svojemu tovarišu.

»Videl sem tvojega tovariša, čuvaj se ga, ukradeno blago prodaja,« ga je svaril Papst. »Poslušaj: pa vendar ne pojdeš od mene, da bi me zapustil s temi urami na cedilu.«

Toda Edevart se je bil za trdno odločil.

Papst je bil kakor ob tla pobit, saj je skoraj nemogoče, prenesti tolik neuspeh. Opomnil je Edevarta, da mu je vendar drago uro, ki jo nosi zdaj v žepu, takorekoč podaril, in ga zdaj prav milo prosi, da se mu malo oddolži.

Edevart je dobil še več hrbtenice, in je rekel: »Dozdaj sem poprodal za vas dvoj set, trideset ur, prej ko ne celo več, o tem ne maram govoriti. Ampak kakšne ure so to prav za prav?«

»Poceni so, no — zato so pa tudi dober kup.«

»Ali je okrovje iz srebra?«

»Videti je, kakor da je srebro,« je odgovoril Papst, »sam ne vem.«

Edevart: »Jaz tudi ne vem, ampak danes je prišel k meni mož, ki je po svoji uri popraskal, in je rekel, da je spodaj méd.«

Papst je razprostrl obe roki: »Slabše ure, pa tudi dober kup.«

»Zakaj ne prodajate sami teh ur, temveč samo druge?«

»Ker sem si mislil, da mi boš ti storil to ljubav.«

»Da,« je rekel Edevart, »ampak jaz si delam tu med ljudmi sovražnike, za mano hodijo in me hočejo pretepstati.«

»Hoho, ti si korenjak,« se je zasmejal Papst, »in razen tega ne prideš nikoli več v Levanger, jaz pa. Stari Papst mora popotovati iz kraja v kraj in se zmeraj vračati, oh da.«

Seveda bi bil moral Edevart pokazati staremu prijaznemu Židu več hvaležnosti in še en dan zanj delati, ali ni se mu dalo. Zavaljo tega se vendar nista ločila v sovraštvo, nasprotno, Papst ga je potrepljal po rami in rekel: »Se bova že še kdaj videla.« Edevart za svoje delo ni dobil plačila in ga tudi pričakoval ni. Oddal je svoj ohlapni plašč in olajšan odkorakal na svoj stan.

(Dalje)